

РОЗДІЛ 3

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА ТА КРИМІНОЛОГІЯ

У сучасних умовах особливо важливим є різнобічний розвиток здобувача вищої освіти як майбутнього дослідника та спеціаліста. Під час підготовки своєї доповіді та спілкування з викладачами, експертами, зарубіжними гостями та іншими здобувачами освіти, допомагає розвивати важливі для кожного спеціаліста навички.

Представляючи свої результати, молоді науковці значно поглибили свої навички збору та аналізу інформації, покращили вміння тезово викладати свої думки та здобули цінний досвід публічних виступів та участі в дискусіях.

В рамках панельної дискусії, присвяченій кримінальному праву, кримінальному процесу, криміналістиці та кримінології, здобувачі вищої освіти представили цілий ряд доповідей українською та англійською мовами, присвячених актуальним питанням розвитку наук кримінально-правового циклу в умовах воєнного стану. В представлених тезах висвітлюються актуальні тенденції, формулюються проблемні кейси, пропонуються оригінальні рішення наявних дискусійних питань у кримінальному праві, кримінальному процесі та криміналістиці.

Представлено актуальні та сучасні варіанти вирішення як класичних питань кримінально-правих наук, так і аналіз гостро актуальних питань, які виникли останнім часом з погляду молодих науковців. Такий сучасний та незаангажований погляд на сучасні тенденції має велике значення для подальшого розвитку як науки, так і практики.

UDC 344.13(043.2)

Wlotnicki Maciej, PhD's Student, Assistant in the Department
of Criminal Law and Criminology Faculty of Law and Administration
of Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland

OUTLINE OF RESPONSIBILITY FOR MAKING AN ATTEMPT ON THE LIFE OR HEALTH OF PRISONERS OF WAR OR CIVILIANS IN THE POLISH LEGAL SYSTEM

The subject of the paper will be the presentation of selected issues connected with attributing responsibility for the crime of committing an attack on the life or health of prisoners of war or civilians in the Polish legal system. The author's comments will focus mainly on the most significant problems raised in the Polish literature on the subject. First, doubts will be presented as to

who may be the perpetrator of the said crimes. Then, selected issues of unlawful activity of the offence under article 123 of the Penal Code will be indicated.

At the outset it is worth pointing out that in Article 123 of the Penal Code. – which consists of two paragraphs defining separate crimes – punishes violations of international law belonging to the category of war crimes. These are crimes directed against the so-called victims of war, i.e. persons not directly involved in an armed conflict, including prisoners of war [1, 2].

Speaking about the value protected by the legislator, the object of protection of the offences from § 1 and 2 are, respectively, human life and health, as well as freedom, more precisely – life, health and freedom of persons not taking part in an armed struggle.

From the perspective of the subject of the offence, a doubt arises as to whether offences under Art. 123 of the Penal Code are universal or individual in nature. Their individual character could be supported by the observation that they can only be committed by a person who is in a proper relationship with those who lay down their arms, surrender, the wounded, prisoners of war or civilians [1, 3]. In other words – there must be a certain advantage (superiority) of the perpetrator over the victim. This line of argumentation is supported by the following considerations. Firstly – the linguistic meaning of terms used by the legislator as regards persons, towards whom the action of the perpetrator must be directed, e.g. "prisoner of war", (implicitly: by the forces, to which the perpetrator belongs). Secondly - the phrase "uses them to protect (...) its own troops with its presence" used in the final fragment of § 2 may be a suggestion, pointing to the use of victims of war by an entity conducting armed actions. Thirdly, there are also functional arguments to the effect that it would be axiologically unjustified, for example, for a prisoner of war to be killed by another prisoner of war for personal reasons [4, 5]. Such a conclusion can also be drawn from the object of protection arising from the title of Chapter XVI of the Criminal Code.

On the other hand, it seems that all the arguments mentioned so far specify not so much the subject of the crime, but the circumstances in which its elements may be realised. In this approach, we would be dealing with a general crime, which is the predominant and – as it seems – more accurate view [5, 6].

The prohibited behaviour of the crime defined in article 123 § 1 of the Penal Code consists in committing a homicide, i.e. realising the elements of any form of this crime specified in the Penal Code. It seems that from such a generalised formula we should exclude privileged forms of homicide. The notion of causing grievous bodily harm should be understood as the implementation of the elements contained in Article 156 paragraph 1 of the Penal Code.

Submission to torture, cruel or inhuman treatment is a term referring both to the regulations of the Geneva Conventions, the Universal Declaration of

Human Rights (Article 5), the ECHR (Article 3), the ICCPR (Article 7) and the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. Using the definition contained in the UN Convention of 10.12.1984 (Art. 1 para. 1), it should be assumed that torture is "any act by which severe pain or suffering, whether physical or mental, is intentionally inflicted on a person for the purpose of obtaining from that person or from a third person information or a confession, or of punishing that person for an act that that person or a third person has committed or is suspected of having committed and for the purpose of intimidating or coercing him or a third person, or for any other purpose based on discrimination of any kind, when such pain or suffering is caused by a public official or other person acting in an official capacity or on their instructions or with their explicit or tacit consent. The term does not include pain or suffering arising only from, inherent in or incidental to lawful sanctions".

It is further accepted that the distinction between torture and cruel or inhuman treatment is relative and depends on the one hand on the specific intensity of the perpetrator's act, and on the other on its circumstances and effects [1, 5, 6].

It should also be noted that performing cognitive experiments should be understood as in the case of Article 27 of the Criminal Code. [5, 7]. It should be noted that at the statutory level, the category of prohibited experiments has not been restricted to medical experiments, although such a restriction may result from the provisions of international law (cf. Article 8, para. 2, letter b, point x of the ICC Statute). In the case of Article 123 § 2 of the Penal Code, at the same time, the possibility of considering behaviour as lacking unlawfulness due to the consent of the person on whom the experiment is performed is excluded.

Use to protect a certain area or object from hostilities with their presence or to protect their own chapters includes situations in which arms bearers, the wounded, the sick, survivors, prisoners of war, etc. are used as so-called "human shields". At the same time, this is clearly a mode of combat prohibited by international law [1, 8, 9].

In turn, holding hostages on the grounds of the discussed crimes should be understood analogically to Article 252 § 1 of the Penal Code, with the reservation that the denominator "holds" covers both "taking" and "detaining" a hostage.

All operational elements of Article 123 of the Penal Code refer to a specific category of persons subject to protection under international law. Such protection is provided in relation to specific groups mainly by Article 23, point 3 of the Hague Regulations (persons laying down arms), Article 50 of the Geneva Convention (the wounded, the sick, medical personnel, clergy), Article 51 of the Geneva Convention (survivors), Article 130 of the Geneva Convention (prisoners of war), Article 147 of the Geneva Convention (prisoners of war), Article 147 of the Geneva Convention (prisoners of war),

Article 147 of the Geneva Convention (prisoners of war) and Article 147 of the Geneva Convention (prisoners of war). 147 IV of the Geneva Convention (civilian population of an area occupied, seized or subject to hostilities) Comprehensive definitions of the terms 'wounded', 'sick', 'survivors', 'medical personnel' and 'clerical personnel' are provided for in Article 8(a-d) of the First Additional Protocol to the Geneva Conventions [3, 5, 8].

The catalogue of protected persons is open insofar as it also provides for the category of "other persons enjoying international protection during armed hostilities" (Article 123 § 1 point 4 of the Penal Code). In this supplementary category are listed, among others, war correspondents, foreigners on the territory of one of the parties to the conflict, personnel taking part in aid operations, refugees and apatrids and journalists fulfilling dangerous professional missions in the zones of armed conflict [7]. It is worth noting here that in relation to prisoners of war, protection also extends to the period following the cessation of the armed conflict [7, 8].

An occupied or occupied area – referring to Article 42 of the Hague Rules - is a territory formally or actually under the authority of an enemy army, with occupation extending only to those territories where that authority is established and where it can be exercised.

From the perspective of the result-oriented or consequence-free nature of the prohibited acts in question, it should be pointed out that the offence under § 1 is of a material nature, as it is characterised by an effect in the form of death of a person. The offence under § 2, on the other hand, is effectual in terms of causing grievous bodily harm and detention as hostages (where the effect is deprivation of liberty), while it is non-effectual in terms of conduct consisting in subjecting persons mentioned in the provision to experiments, torture and using them to protect the area, facility or own troops.

The conducted analysis shows that despite the relatively great interest of the international community in the typification of war crimes, it is not always easy to decode individual elements of the structure of the crime. Significant doubts arise with regard to the interpretation of the perpetrator of the crime or the correct interpretation of the object of the executive act. In particular, the latter issue appears to be fundamental, as it is these persons who are the carrier of the legal good on which the perpetrator's attack is directed.

Literature

1. Gardocki L. (in:) L. Gardocki (ed.) *Przestępstwa przeciwko państwu i dobrom zbiorowym. System Prawa Karnego. Tom 8.* Warszawa 2018, pp. 40-41.
2. Góral R. *Kodeks Karny. Praktyczny komentarz z orzecznictwem.* Warszawa 2005, pp. 224-225.
3. Hofmański P., Sakowicz A. (in:) Filar M. (ed.) *Kodeks Karny. Komentarz.* Warszawa 2016, pp. 867-868.
4. Marek A. *Kodeks Karny. Komentarz.* Warszawa 2007, pp. 283-284.
5. Gardocka T. (in:) Stefański R.A. (ed.) *Kodeks Karny. Komentarz.* Warszawa

2018, pp. 826-830.

6. Lipiński K. (in:) Giezek J. (ed.) Kodeks Karny. Komentarz. Warszawa 2021, pp. 70-74.

7. Szewczyk M., Rams M. (in:) Wróbel W., Zoll A. (ed.) Kodeks Karny. Część szczególna Tom II, Komentarz do art. 117-211a, Warszawa 2016, pp. 71-74.

8. Flemming M., Wojciechowska J. (in:) Wąsek A., Zawłocki R. (ed.) Kodeks Karny. Część Szczególna Tom I, Warszawa 2010, pp. 39-43.

9. Zgoliński I. (in:) Konarska-Wrzošek V. (ed.) Kodeks Karny. Komentarz. Warszawa 2016, pp. 708-710.

УДК 343.8(043.2)

Jashiashvili Giga, здобувач вищої освіти,
Тбіліський державний університет, м. Тбілісі, Грузія

ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗАСУДЖЕНИХ З ВИСОКИМ РИЗИКОМ НЕБЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ СПІЛКУВАННЯ ІЗ ЗОВНІШНІМ СВІТОМ ТА МОЖЛИВІСТЮ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ В ІСНУЮЧИХ УМОВАХ

Категорія засуджених з високим ризиком небезпеки вимагає особливих умов утримання через ймовірну небезпеку для суспільства. Тому ми повинні звернути увагу на таких засуджених, оскільки прийняття спеціальних заходів може збільшити ризик жорстокого поводження.

Управління встановленням умов ув'язнення для таких осіб є складним завданням, оскільки це вимагає дотримання розумного балансу між досягненням мети безпеки та гуманізму, а також гідним поводженням з усіма ув'язненими [1]. У Грузії засуджені з високим ризиком небезпеки, розміщуються в спеціальних установах (№ 3 та № 6).

Питання ресоціалізації засуджених з високим ризиком небезпеки завжди буде актуальним, оскільки безпосередньо пов'язане з громадською безпекою. Саме суспільство повинно бути зацікавлене у виправленні засудженого у в'язниці, щоб він більше не являв собою загрозу після звільнення і знову не вчинив злочину. Крім того у випадку рецидиву, державі доведеться витратити кошти на перебування його у в'язниці ще протягом значної кількості років.

Виникає питання, чи слід відносити таких засуджених до кількості засуджених, ресоціалізація яких є неможливою? Лише через їхній статус не варто робити однозначні висновки. Про повне їх виправлення, очевидно, не йдеться, але все таки необхідно застосувати заходи, щоб вони не вчинили нових злочинів.

У процесі ресоціалізації засуджених відносини з навколишнім світом мають велике значення. Позбавлення свободи супроводжується стражданнями та іншими негативними наслідками і компенсувати це